

ע"פ 3425/15 - זויה טבת נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 3425/15

לפני:
כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט נ' סולברג

המעוררת: זויה טבת

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה מיום
2.4.2015 בת"פ 35409-08-14 שניתן על ידי כבוד
השופט ד' פיש

תאריך הישיבה: י"ט באב התשע"ה (4.8.2015)

בשם המעוררת: עו"ד אולג פרגין; עו"ד שמעון ליבשיץ

בשם המשיבה: עו"ד נילי פינקלשטיין

בשם שירות המבחן:
מתורגמנית:
פסק-דין
גב' ברכה וייס
גב' באטה ריבניק

השופט ס' ג'ובראן:

1. לפנינו ערעור על גזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה (השופט ד' פיש) בת"פ 35409-08-14 מיום 2.4.2015, במסגרתו הושת על המערערת עונש של 12 חודשי מאסר בניכוי ימי מעצרה וששה חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, שלא תעבור עבירת אלימות מסוג פשע.

כתב האישום המתוקן

2. המערערת הורשעה על יסוד הודאתה במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב אישום מתוקן, בביצוע שתי עבירות של חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

3. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, המערערת התגוררה עם בעלה (להלן: המתלונן) ובתם המשותפת (להלן: המתלוננת). ביום 13.8.2014, בסמוך לשעה 2:30 ולאחר שהמערערת ששתה משקה אלכוהולי, היא נכנסה לחדרו של המתלונן וניסתה לתקוף אותו. המתלונן נאבק בה, והמתלוננת אשר שמעה רעשים, נכנסה לחדר והחלה להיאבק במערערת גם כן. המאבק התגלגל למטבח, שם נטלה המערערת סכין גדולה וניסתה לדקור את המתלוננת בגופה. כניסיון להגן על עצמה בידה, נגרם למתלוננת חתך עמוק של 3-2 ס"מ באמת יד שמאל. משהמתלונן הבחין בפגיעת המתלוננת הוא חילץ את הסכין מידה והשליכה לרצפה. בזמן שהמתלונן סייע למתלוננת לעצור את הדימום, המערערת זרקה עליו חפצים שונים, בין היתר חפץ כבד שפגע בראשו וגרם לו חבלה חמורה. לאחר מכן, המערערת נטלה סכין נוספת ודקרה את המתלונן פעמיים בגב העליון ובכתף הימנית, מה שגרם לו חתך עמוק בקרקפת ושני פצעי דקירה בגב העליון. כתוצאה ממעשי המערערת המתלוננת נזקקה לטיפול רפואי, ובין היתר, בוצעה תפירה של החתך עם סיכות בהרדמה מקומית. כמו כן, המתלונן נזקק לטיפול רפואי ולאשפוז, בוצעה סגירה של הפצעים בסיכות והוא נצטווה לנוח למשך עשרה ימים.

גזר דינו של בית המשפט המחוזי

4. בית המשפט המחוזי התייחס לתסקירי שירות המבחן שהוגשו בעניין המערערת. מהתסקיר עולה כי המערערת בת 58, נשואה עם שני ילדים בוגרים ובעלת 19 שנות לימוד עם התמחות בתחום האדריכלות והשחזור. צוין כי עקב התפרצות מחלת נפש אצל בתה, נפלטה המערערת ממעגל התעסוקה בשנת 2013 מפאת הצורך לטפל בה. עוד צוין, כי החל מחודש נובמבר 2014, המערערת שוהה בקהילה טיפולית לנשים מכורות - "מבט נשי" - כחלופת מעצר. דווח כי המערערת אובחנה כמי שסובלת מבעיית התמכרות לאלכוהול, וכמי שזקוקה לטיפול אינטנסיבי בתחום זה. כן תואר, כי המערערת הביעה אמביוולנטיות ביחס להליך השיקומי.

5. שירות המבחן התרשם כי המערערת מתקשה לקבל אחריות על מעשיה, זאת בטענה כי היא אינה זוכרת את האירוע, ובניסיון להשליך את האחריות על גורמים חיצוניים. עוד התרשם שירות המבחן, כי חלה נסיגה ביכולתה של המערערת לתפקד באופן יציב במסגרות, על אף שהיא לא מאופיינת בקוויי אישיות אלימים או עבריינים קבועים.

6. לבסוף צוין שירות המבחן, כי מהמערערת עולה רמת סיכון בינונית, וכי מוכנותה להמשיך בטיפול מונעת משיקולי רווח והפסד, ולא מהכרה בצורך בטיפול. על כל האמור, המליץ שירות המבחן על העמדת המערערת במבחן למשך 18 חודשים, זאת ללא הטלת ענישה קונקרטיית כדוגמת עונש מאסר בעבודות שירות או צו שירות לתועלת הציבור, בשל חשש שהם יובילו לנשירתה מהתכנית הטיפולית.

7. בית המשפט המחוזי קבע כי הערכים החברתיים שנפגעו הם שלמות הגוף ושלווה הציבור בכלל, ובפרט בתוך המשפחה, וכן ההגנה על חלשים וחסרי ישע מפני ביצוע מעשי אלימות בהם על ידי האחראים עליהם. נקבע כי מידת הפגיעה הייתה בינונית לכל הפחות, בעוד שנעשה שימוש בנשק קר ורק במזל לא נגרמו נזקים קשים. בית המשפט צוין את הפסיקה שאזכרה על ידי הצדדים, וקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין תשעה חודשי מאסר בפועל לבין שלוש

שנות מאסר.

8. אשר לנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, שקל בית המשפט המחוזי לזכותה את גילה המבוגר, ואת העובדה שהיא לא הסתבכה קודם לאירוע בפלילים. כן שקל בית המשפט את העובדה שהמערערת לא נטלה אחריות מלאה על האירוע והיא נוטה להשליך את האחריות על גורמים אחרים. בית המשפט ציין כי נראה שההזדמנות שניתנה למערערת בתכנית הטיפולית לא נוצלה עד תום על ידה, למרות שחלפו כחמישה חודשים מאז תחילתה. עוד התייחס בית המשפט לממצאי התסקיר, בקובעו כי אין להסיק ממנו שהמערערת השתקמה.

9. זאת ועוד, בית המשפט המחוזי התייחס לעניין יחסו של המשפט הפלילי לענישת נשים שביצעו עבירות אלימות, וקבע כי הוא לא מוצא רלוונטיות במקרה הנדון לעובדה שמבצעת העבירות היא אישה. משכך צוין, כי לא ניתן להסביר את המלצת שירות המבחן אלא על ידי כך שהתסקיר מגלה גישה מקלה יתר על המידה כלפי המערערת, לאור זהותה המגדרית. על כן, גזר בית המשפט המחוזי את דינה של המערערת כאמור לעיל.

הערעור

10. המערערת טוענת כי מתחם העונש ההולם שנקבע בעניינה הינו מחמיר יתר על המידה. לשיטתה, עיון בפסיקה מעלה כי במקרים דומים בחומרתם ובנסיבות ביצועם המיוחדות, ואף במקרים חמורים יותר, בתי המשפט נהגו להימנע מהשתת עונש מאסר בפועל. כן טוענת המערערת, כי מתקיימות בעניינה מרבית הנסיבות לקולה שעל בית המשפט לקחת בחשבון בעת הוא קובע מתחם עונש הולם, והן: עירוב של משקאות אלכוהוליים עם כדורי שינה שהיא נוטלת; מצוקתה הנפשית של המערערת בעת ביצוע העבירה; וקרבתה לסייג לאחריות פלילית.

11. עוד בטענות המערערת, בית המשפט המחוזי שגה בכך שלא חרג לקולה ממתחם הענישה. המערערת חוזרת על ממצאי התסקיר שנערך בעניינה, בדגש על כך שנמצא כי סיכויי ההצלחה שלה טובים, וכי היא מגלה היענות חיובית לגורמים המטפלים. לשיטת המערערת, הפרשנות שנתן בית המשפט המחוזי לאמור בתסקיר היא שגויה במספר רבדים: ראשית טוענת המערערת, כי הקביעה שהיא לא השלימה את תהליך הגמילה למרות שחלפו חמישה חודשים, מתעלמת מכך שמשך התכנית הטיפולית הוא שנה שלמה; שנית היא טוענת, כי לעניין הקביעה שהיא מגלה יחס אמביוולנטי כלפי הטיפול, גם עובדה זו נובעת מהשלב ההתחלתי בו היא נמצאת בטיפול; שלישית ואחרונה טוענת המערערת, כי נטילת האחריות החלקית מצדה, אשר בית המשפט המחוזי ייחס לה נופך של חומרה, נובעת מהקושי שלה לזכור את אירועי אותו ערב. לסיכום מציינת המערערת כי לאורך כל התסקיר שזורה נכונותה להמשיך ולהשלים את הטיפול שהחלה, וסיכוייה לעשות כן הם גבוהים, ככל שתינתן לה ההזדמנות.

תסקיר שירות מבחן עדכני

12. ביום 30.7.2015 נערך תסקיר נוסף בעניין המערערת, בו צוין כי לא חל שינוי בהתייחסותה של המערערת לעבירות שביצעה ולהשלכת האחריות על גורמים חיצוניים. שירות המבחן התרשם כי לא חל שיפור ביכולתה של המערערת לחוש אחריות על מעשיה. וכי החרטה שהיא חשה נובעת מהמחיר האישי שהיא משלמת על מעשיה. עוד התרשם שירות המבחן, כי ישנן אינדיקציות העשויות להצביע על יכולתה החלקית של המערערת להיעזר בתהליך הטיפול, אך ניכר כי היא עדיין מתקשה להכיר בבעיית ההתמכרות ממנה היא סובלת, על אף הימצאותה בשלב טיפולי מתקדם יחסית. צוין כי על סמך אינפורמציה שהתקבלה מגורמי הטיפול של המערערת, החל מחודש יוני חל שיפור ראשוני ביכולתה לעמוד בגבולות המסגרת. בסופו של יום, שירות המבחן לא חזר על המלצתו מהתסקיר הקודם, והמליץ על דחיית מועד הדיון בעניינה של המערערת בחצי שנה לשם המשך טיפול ובחינה מחודשת של המקרה.

13. בדיון לפנינו מיום 4.8.2015, בא כוח המערערת טען כי מדובר במקרה חריג מאוד לנוכח נסיבותיה האישיות

של המערערת. כן הוא טען, כי הטלת עונש מאסר יקטע את ההליך הטיפולי שהמערערת החלה, וכי ההליך עדיין לא בשל מאחר שתקופת הטיפול טרם הסתיימה. נציגת שירות המבחן ציינה כי מדובר במקרה מורכב, לנוכח העובדה כי ההתקדמות של המערערת היא אך ראשונית, והיא חזרה על המלצת שירות המבחן מהתסקיר העדכני. באת כוח המשיבה טענה כי גזר דינו של בית המשפט המחוזי מנומק ומאוזן היטב. כן היא טענה, כי המערערת קיבלה מספר הזדמנויות וניכר כי היא לא מנצלת אותן.

דין והכרעה

14. הלכה ידועה היא כי ערכאת הערעור אינה מתערבת בחומרת העונש שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים, גם לאחר תיקון 113 לחוק (ראו: ע"פ 3091/08 טרייגר נ' מדינת ישראל (29.1.2009); ע"פ 5931/11 עבדולייב נ' מדינת ישראל (22.10.2013); ע"פ 3931/13 באום נ' מדינת ישראל (10.6.2014)). המקרה הנוכחי אינו נמנה על אותם מקרים המצדיקים התערבות, כפי שיובהר להלן.

15. אין לקבל את הטענה כי המתחם שנקבע בעניין המערערת חמור יתר על המידה בהתחשב בנסיבות המקרה ובהשוואה למקרים דומים. ראשית יצוין, כי אף אם היינו משנים מעט מן המתחם, העונש שהושת כשלעצמו אינו חמור. די בכך כדי לייתר את הדיון בדבר מתחם העונש ההולם. אולם, מעבר לצורך יצוין, כי כפי שהציגה המערערת מקרים דומים להשוואה וטענה כי הם מלמדים על הצורך בקביעת מתחם מקל יותר, כך הציגה המשיבה, כפי שפורט בגזר דינו של בית המשפט המחוזי, מקרים המלמדים על הצורך בקביעת מתחם חמור יותר.

16. אשר לטענה כי בעניין המערערת מתקיימות מרבית הנסיבות לקולה שעל בית המשפט לקחת בחשבון בעת קביעת המבחן, הרי שבמקביל מתקיימות לא מעט נסיבות לחומרה שיש לקחת בחשבון: הפגיעה הבינונית בערכים החברתיים; השימוש בנשק קר; והפגיעה באמצעות הנשק הקר בבני משפחתה. יצוין, כי בניגוד לעמדתה של המערערת, היותה תחת השפעת אלכוהול אינה מהווה נסיבה לקולה, וכך גם קרבתה לכאורה להחלת הסייג לאחריות פלילית. ככל שהמערערת אינה נכנסת בגדרי הסייג, הרי שאין לכך כל משמעות מבחינת נסיבות שיש לשקול לקולה או לחומרה בעת קביעת מתחם העונש ההולם.

17. בנסיבות העניין, לא מצאנו כי המתחם שנקבע סוטה מהענישה הנוהגת באופן המצדיק את התערבותנו.

18. גם דין טענות המערערת כלפי הצורך, לשיטתה, לחרוג מהמתחם שנקבע בשל שיקולי שיקום – להידחות. כמפורט לעיל, בתסקיר העדכני שנערך בעניין המערערת אך לא מזמן, נמצא כי היא עדיין מתקשה לקחת אחריות על מעשיה ומשליכה זאת על גורמים חיצוניים. למעט התייחסות לגבי שיפור שחל מחודש יוני ביכולותיה לעמוד בגבולות המסגרת הטיפולית, ניכר כי המערערת לא התקדמה מבחינת הפנמת מעשיה והתמכרותה. שירות המבחן אף לא חזר על המלצתו מהתסקיר הראשון לפיה יש להימנע מהטלת עונש בדמות מאסר על המערערת, ורק המליץ על דחיית הדיון לשם המשכת הטיפול.

19. זאת ועוד, המערערת סבורה כי הפרשנות שנתן בית המשפט המחוזי לאמור בתסקיר היא שגויה, שכן בית המשפט התעלם מכך שמשך התכנית המלאה הוא שנה עת הוא קבע שהמערערת לא השלימה את תכנית הגמילה; מכך שהמערערת עדיין נמצאת בשלב ראשוני של הטיפול ולכן היא עדיין מתקשה לגלות יחס מקבל כלפי הטיפול; ומכך שהיא לא נטלה אחריות מלאה לנוכח קשיי הזיכרון שהיא חווה בעניין האירוע. לא מצאנו כי יש דבר בטענות אלו. בית המשפט המחוזי היה ער לכך שהמערערת נמצאת בשלבי טיפול ראשוניים, אך מעבר לכך, במועד הדיון שלפנינו, המערערת כבר קרבה למועד סיום הטיפול השנתי, ועדיין נמצא כי היא לא מגלה כיוונים חיוביים. יתרה מכך, ככל שהמערערת סובלת מקשיי זיכרון בשל העובדה שהיא הייתה תחת השפעת אלכוהול במועד האירוע, אין בכך כדי להצדיק את היעדר לקיחת האחריות מצדה. טיעון זה אינו יכול לשמש כהגנה עבודה, ואין לה אלא להלין על עצמה

בעניין זה, קל וחומר משהיא בחרה לערבב משקאות אלכוהוליים עם כדורי שינה שהיא נוטלת, לשיטתה.

20. לבסוף יצוין, כי על המערערת הוטל עונש ברף התחתון של מתחם הענישה, ניתן אף לומר ברף התחתון ביותר, מה שמעיד על כך שבית המשפט המחוזי שקל את כלל השיקולים הרלבנטיים בעניין המערערת. בנסיבות אלה, בהן שירות המבחן לא מתאר התקדמות משמעותית מצד המערערת, על אף היותה לוקחת חלק בטיפול מזה כתשעה חודשים, איננו סבורים כי יש מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם בשל שיקולי שיקום.

21. אשר על כן, הערעור נדחה.

על המערערת להתייצב לתחילת ריצוי עונשה בבימ"ר קישון, ביום 8.9.2015 לא יאוחר מהשעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותה תעודת זהות או דרכון. על המערערת לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס בטלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

ניתן היום, ה' באב התשע"ה (20.8.2015).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט